

‘Kijk kabinet, deze corona-app werkt wél’

Dit artikel is geschreven door Wilmer Heck en Rik Wassens en verscheen op 30 april 2020 in NRC.

Zie ook: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/04/30/kijk-kabinet-deze-corona-app-werkt-wel-a3998392>

Het coronavirus kan worden bestreden met een eenvoudige app, zegt eHealth-deskundige Niels Chavannes.

De zoektocht van de Nederlandse overheid naar een geschikte corona-app hoeft niet lang te duren, zegt huisarts, hoogleraar en eHealth-deskundige Niels Chavannes van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). Tenminste, als het ministerie van Volksgezondheid stopt met zoeken naar een gouden app, die Covid-19 de kop moet indrukken. „Ik kan me voorstellen dat je met zo’n oplossing politiek hoge ogen gooit, maar dat is natuurlijk niet waarvan we in de wetenschap zien dat het werkt. Het hoeft niet allemaal fancy en sci-fi te zijn”, zegt Chavannes.

Er is veel gebeurd sinds minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid, CDA) op 7 april aankondigde op zoek te gaan naar een applicatie die gebruikers waarschuwt wanneer ze bij een virusdrager in de buurt zijn geweest. De nog te bouwen corona-app moet een belangrijke rol gaan spelen bij de versoepeling van de ‘intelligente lockdown’. Gebruikers van de app zouden een bericht ontvangen wanneer ze mogelijk besmet waren geraakt, waarop ze minimaal in quarantaine moeten tot ze getest zouden zijn. Om zo de ‘ketting van besmettingen’ te doorbreken. Tijdens een ‘appathon’ probeerde het ministerie in een weekend zeven voorstellen voor contact-apps zodanig te verbeteren dat er snel een beschikbaar zou zijn. Geen van de voorstellen voldeed. Toch blijft het kabinet zoeken naar een contact-app die wel functioneert, kondigde premier Rutte aan.

Dat beleidsmakers naar de ingewikkeldste oplossing grijpen, ziet Chavannes vaker. Hij opende in 2018 het National eHealth Living Lab, waar hij met tientallen promovendi en postdocs wetenschappelijk onderzoek doet naar eHealth-oplossingen, zoals stappentellers of apps voor diabetesmanagement. Ze onderzoeken welke werken en vooral welke niet. „Als het verhaaltje te goed is om waar te zijn, dan is het dat vaak ook. Dat geldt ook nu weer”, zegt Chavannes.

Waarom gaat die contactapp van het ministerie niet werken?

„Het is allemaal gebaseerd op een mooie studie van de Universiteit van Oxford, waarin wiskundig wordt berekend wat je nodig hebt om besmettingen eerder op te sporen. Maar daarin zijn nogal wat aannames gedaan. Onder meer dat 60 procent van de bevolking de app installeert. Maar ook dat het aantal onterechte waarschuwingen voor besmetting via zo’n app onder een bepaald niveau blijft. Terwijl we nu al weten dat de gebruikte bluetooth-technologie zeer onnauwkeurig is. Als de buurman met zijn grasmaaier voorbij komt, kan de app dat als een contact registreren. En als een mogelijke besmetting, wanneer de buurman later opgeeft besmet te zijn. Terwijl de schutting het coronavirus zal tegenhouden, maar de app weet niet dat die er staat. Als je zoiets ingrijpends beoogt als het labelen van mensen als mogelijk besmet, en die zichzelf dan moeten opsluiten, dan moet dat natuurlijk met een heel

betrouwbare techniek. Anders nemen mensen die app al heel snel niet meer serieus. Zo zijn er nog veel meer bezwaren. Gaan mensen in de app bijvoorbeeld daadwerkelijk melden dat ze besmet zijn, als dat betekent dat ze nergens meer heen mogen?”

Als het niet werkt, hoe verklaart u dan dat veel landen een contactapp onderzoeken of zelfs al hebben ingevoerd?

„Ik kan niet voor al die mensen spreken, maar onder druk van corona gebeurt er momenteel natuurlijk van alles. En het is fantastisch, het is allemaal goed bedoeld en het is allemaal heel erg Willy Wortel-achtig. Er zijn mensen die duikmaskers ombouwen, of die mondkapjes printen. Wat je minder terugziet is dat het merendeel van die dingen mislukt. Wij zien dat 10 tot 15 procent van de eHealth-toepassingen ergens over gaat, de rest is luchtfietserij.”

Het coronavirus in kaart brengen met een app kan volgens u ook simpeler.

„Er zijn diverse eenvoudige toepassingen, die al veel worden gebruikt. Zoals de *Covid Radar* die we bij het LUMC hebben ontwikkeld. Het enige dat een gebruiker invult is zijn of haar geslacht, leeftijd, symptomen en gedrag. Dus of je mensen bent tegengekomen, of je wel die anderhalve meter afstand hebt gehouden. Als je dertig deelnemers binnen een postcodegebied hebt – dat is het minimum, meer is beter – dan heb je een mooie steekproef. Daarmee worden veranderingen in gedrag of symptomen snel duidelijk. De app heeft nu al meer dan 200.000 gebruikers, waarvan er dagelijks zo’n 50.000 de vragenlijst invullen. De app levert een mooi kaartje op, een oorlogskaart eigenlijk, waarmee je bijna ‘realtime’ kunt zien of er een brandhaard ontstaat rondom een of ander rebels bolwerk, of een plaats waar een feest is geweest. Zo kan de GGD veel gericht de schaarse capaciteit voor bronnen- en contactonderzoek inzetten, om te voorkomen dat de epidemie zich op die plek uitbreidt. De burgemeester kan op basis van deze gegevens beslissen om lokaal even wat strenger op te treden. Terwijl er op plekken waar bijna geen Covid-risico meer is, zoals nu in het noorden, meer vrijheden kunnen worden gegund.”

De Covid Radar kan dus leiden tot lokale lockdowns, terwijl het kabinet met een nieuwe app juist verantwoord uit de lockdown wil komen?

„Die contactapp van het kabinet leidt in de praktijk tot hetzelfde. Stel dat een groep mensen in de Kop van Noord-Holland naar een feest is geweest. En er zijn honderd mensen besmet geraakt. Dan registreert die app dat. Als je van schaken houdt, dan weet je dat wanneer je honderd mensen twee dagen rond laat lopen en alle mensen die binnen bluetooth-afstand zijn geweest vervolgens ook opsluit, je in feite een regio achter slot en grendel hebt zitten. Dat gaat exponentieel.”

Vindt u dat het ministerie moet stoppen met het onderzoek naar de contactapp?

„Wat ik hoop is dat het ministerie eventjes zijn knopen telt en vervolgens nog steeds kiest voor een app. Daar hoeven ze geen gezichtsverlies voor te lijden. Maar dan eentje die wel werkt. De Covid Radar is goedgekeurd door medisch-ethische toetsingscommissies en de privacy is gewaarborgd. Wanneer het kabinet een app als deze aanprijst, zal het gebruik ervan verder toenemen en de waarde ervan ook. Dat lijkt me de meest elegante uitweg. Zo’n app doet het virus niet verdwijnen, maar zorgt er wel voor dat hooguit een regio in lockdown moet en niet direct een heel land.”

CORONA-APPSAPPLE EN GOOGLE WERKEN MEE

Apple en Google hebben donderdag een eerste bètaversie van nieuwe technologie beschikbaar gesteld die contact- en traceerapps op basis van bluetooth betrouwbaarder moet maken.

Alleen ontwikkelaars die goedgekeurd zijn door volksgezondheidsdiensten kunnen de nieuwe mogelijkheden in de besturingssystemen van Apple en Android-telefoons gebruiken. Naar verwachting wordt de technologie half mei beschikbaar voor gebruik in smartphone-applicaties.

De gezondheidsdiensten moeten laten weten hoe de risico's na blootstelling aan een coronapatiënt ingeschat moeten worden. Deze berekeningen - en tot welke boodschap dat leidt - kunnen aangepast worden als meer duidelijk wordt onder welke omstandigheden een via bluetooth geregistreerd contact tot daadwerkelijke besmetting met het nieuwe coronavirus heeft geleid.